N.° 25 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD

Dingsdag 30 Januarij.

Frankrijk.

Parijs, den 26sten Januarij.

De kamer van afgevaardigden heeft in hare zitting van heden de ontwikkeling aangehoord van het voorstel des heeren *Mercier*, voor eene verandering van het reglement der kamer, en heeft zich vervolgens bezig gehouden met een voorstel van den heer *Jobard* over het kostuum der gedeputeerden.

— Gisteren is er eene algemeene vergadering gehouden van deelhebbers in de fransche bank tot het aanhooren van het verslag der operatien gedurende het vorige jaar. De bank had in 1836 gëescompteerd voor 760 millioenen fr.; in 1837 heeft het gëescompteerde bedragen 750 millioen; de voordeelen der escompteering hadden, volgens een' overgelegden staat, 8,555,000 fr. beloopen. In de vergadering werd voorts een voorstel gedaan, om het dividend voortaan op 80 te bepalen en het overschot in reserve te bewaren, gelijk zulks bij de Londensche bank plaats heeft, ten einde daardoor den koers der actien tegen de gedurige variatien te vrijwaren.

— De ministeriele bladen toonen zich verstoord over de aanmerking die door den president der kamer van gedeputeerden, den heer *Dupin*, in de zitting van gisteren werd gemaakt, over de onregelmatigheid van het gedrag des ministers van financien, als welke de onderscheidene budgetten, het geheel der raming van ontvangsten en uitgaven uitmakende, afzonderlijk heeft doen drukken en rondedeelen en daar nog mede voortgaat, hetgeen hij als een kwaad voorbeeld aanmerkt dat meest geweerd worden. Het is voornamelijk *la Presse*, die zich hevige uitvallen daarover in gaan den heer *Dupin* veroorloofd. De inlichtingen die de minister zich schenen intusschen de kamer terstede te stellen.

— Het gerucht dat de heer *Barante* den generaal *Sebastiani* in de ambassade te Londen zou opvolgen en de laatste den maarschalkstaf bij de eerst aanvangvallende plaats zou bekomen, houdt zich nog staande. Sommige lieden beweren echter, dat de heer *Barante* den heer *Salvandy* als minister van het openbaar onderwijs zoude opvolgen.

— Bij eene circulaire aan de kommandanten der militaire divisien gezonden, wordt bevolen, al wie zich aan een tweegevecht schuldig maken in handen van den krijgsraad te stellen.

— Een groot concert, onder de leiding van *Paer*, werd gisteren avond in de zaal der maarschalken op de Tuilerien gegeven. Meer dan 1500 personen waren daarop genoodigd. De koninklijke familie was daarbij tegenwoordig; de Koning zelf onderhield zich tusschen de beide afdeelingen met een aantal der genoodigden.

— Het getal der behoeftigen in de twaalf arrondissementen van Parijs bedroeg in 1835: 62,539; dat der behoeftige huisgezinnen bedroeg 28,969. Het bedrag van den aan de huizen verleenden onderstand beliep 1,417,514 fr., of omtrent 22 fr. 50 c. per hoofd. In de hospitalen werden 168,402 zieken verpleegd.

— Sedert de jongste dagen heerscht er eenige ongerustheid omtrent de gesteldheid onzer betrekkingen met den arabischen Emir *Abd-el-Kader*. De brieven die men uit Afrika ontvangt en de bladen van alle kleur, komen overeen dat men zich te Algiers wezenlijk ongerust maakte over de voornemens van het gezegd stamhoofd en over de verbreking van het tusschen hem en den generaal *Bugeaud* gesloten traktaat. De ministeriele bladen bewaren het stilzwijgen over deze zaak, nadat vooral *la Charte* eene vrij duistere verklaring had gegeven omtrent de bewegingen van troepen naar het zuiden van het regentschap, op het bericht van de komst des Emirs in de provincie Titeri. Ten gevolge der verspreide geruchten, heeft men hier nog rondgedragen, dat 20 troepen op Toulon werden gericht, om naar Algiers te worden overgezonden.

— Met het vaartuig *le Jeune Théodore*, 't welk den 23sten November St. Domingo verlaten heeft, heeft men tijdingen uit Port-au-Prince tot den 16den. Een dagblad van die dagteekening bevat het antwoord van den senaat op de boodschap van den president betreffende de verdragingen van Frankrijk. De senaat verklaart zich ten volle goed de handelwijze van den president, dewijl hij verlangt, dat er een traktaat met Frankrijk gesloten worde, ten einde alle moeijelijke betrekkingen tusschen de beide landen voortaan te vermijden, welk de voorwaarde behoorde te wezen van de vervulling der geldelijke verpligtingen van Haïti jegens Frankrijk. De senaat meent voorts, dat het gouvernement volharden moet in de aan Frankrijk den 30sten Mei 1833 gedane voorstellen, de strekking hebbende om het slot der schadeloosstelling op 45 millioen te vermeerderen, met afdoening van een millioen jaarlijks, en voorts een wederzijdsch traktaat van handel en vriendschap te sluiten. Het antwoord van den senaat eindigt met de verklaring, dat zoo men tot geene eerlijke schikking kan komen en een' onregtvaardigen aanval afweren moet, de pligt van het Haïtisch gouvernement niet twijfelachtig zoude zijn. Vertrouwen stellende in de regtvaardigheid der Voorzienigheid, die de bewoners van Haïti den moed had ingeboezemd om de herstelling van hun geslacht en de verkrijging hunner onafhankelijkheid te ondernemen, zouden de Haïtiers nogmaals de kansen eener roemrijke worsteling aanvaarden, waarin zij, hoewel naar den vrede hakende, de veerkracht zouden wedervinden, die het vroeger deed overwinnen, om daarna vrij en onafhankelijk te leven.

— Het te Pau verschijnend blad *le Mémorial des Pyrenées* berigt, dat men aan die zijde eene zeer gematigde lentachtige temperatuur heeft; intusschen men van elders niets dan van de guurheid van het winter hoort.

— De bijzondere berigten van de spaansche grenzen houden het volgende:

» Vier karlistische bataillons zijn te Estella aangekomen onder bevel van den markies *Boveda*. Twee andere hebben dezelve vergezeld en moeten deel uitmaken eener nieuwe expeditie die den Ebro moet overtrekken om *Basilio Garcia* te versterken. De karlisten hebben het ontwerp eener expeditie in Asturie opgegeven; de openbare geest is aldaar hunne zaak niet gunstig. Don *Carlos* bevindt zich steeds te Llodio. De karlisten hebben de christinos genoodzaakt zich op Villareal terug te trekken, en hebben gelegenheid hunne magt omstreeks Estella te vereenigen.

De karlisten van Bayonne en van de grenzen toonen brieven van hunne correspondenten, waarin de aankomst vermeld wordt te Durango van gezanten der noordsche mogendheden, die belast waren om aan don *Carlos* hulp toe te brengen, onder voorwaarde van de afkondiging eener amnestie. De afmatting door zulk een' langen oorlog veroorzaakt, gaf aanleiding tot verscheiden geruchten wegens eene op handen zijnde schikking.

De verkiezingen van Navarre zijn bijna afgeloopen. De heer *Mendizabal* had het grootst getal stemmen op zich vereenigd; na hem de generaal *Cordova*, die ook te Madrid tot kandidaat is voorgedragen.

— Uit Saragossa schrijft men van den 19den, dat zekere constitutionele bevelhebber, *Pantaleon Bone*, op eene expeditie eene bende karlisten overvallen hebbende, zich van het hoofd dier bende had meester gemaakt en in dezen zijn' vader, *Pedro Bone*, had erkend. In het door hem wegens dien overval gemaakt rapport, verschoont hij zich, dat zijn natuurlijk kinderlijk gevoel, hem belette zijnen vader het lot der overige gevangenen te doen ondergaan, weshalve hij denzelven ten beschikking van den kapitein-generaal der provincie Arragon stelt.

— De beurs was heden weder tot daling gestemd, vooral de 5 pCt. rente, waarvan men de hoofdoorzaak nog steeds toeschrijft aan het in de kamer door een tweetal leden te doen voorstel omtrent de reductie der 5 pCt. — De notering was heden (26 jan.) 5 pCt. 109,25; 3 pCt. 79,45; Nap. f. 98,80; Spaansche fondsen 18⅝; Portugal 18⅝; Rom. L. 101⅛.

Duitschland.

FRANKFORT, den 26sten Januarij.

Z. K. H. de Kroonprins van Pruissen heeft dezer dagen van Z. K. H. den hertog *van Orleans* een zeer prachtig album, ten geschenke ontvangen, waartoe de voornaamste Fransche kunstschilders bijdragen geleverd hebben.

— De russische gezant heeft voor eenige dagen een verzegeld pakket van zijnen monarch aan den eersten burgemeester der stad Berlijn overhandigd, inhoudende eene dankbetuiging des Keizers voor het hem verleende burgerregt, en een geschenk van 5000 dukaten voor de armen.

— In weêrwil dat, door den aanleg van den Taunus-spoorweg, weldra eene onverbeterlijk snelle gemeenschap tusschen Frankfort en Mainz zal worden daargesteld, wordt er thans gedacht aan het oprigten eener stoombooten-dienst tusschen die steden, van welke onderneming men twaalf jaren geleden, reeds zeer ongelukkige proeven heeft genomen.

— In een bijzonder schrijven uit Paderborn aan de *Allgemeine Zeitung* gerigt, wordt in een omstandig verhaal de bevestiging gegeven van de dezer dagen reeds vermelde ongeregeldheden, welke in die anders voor goed pruissisch bekende stad zijn voorgevallen, ten gevolge van de spanning der gemoederen, aldaar, en elders in de Rijnprovincien, bestaande wegens de keulsche zaak. Het blijkt daaruit, dat het gepeupel, door onderscheidene ongegronde en boosaardige geruchten wegens eene ophanden gevangenneming van den aarts-bisschop van Paderborn, en zekeren franciskaner-monnik *Henricus*, verbitterd, zijne wraakzucht aan de lutersche autoriteiten der stad bloedig had willen koelen, ter gelegenheid van een oploop die in de stad bij avond zou gehouden worden, doch welke bij de ontdekking van dit schandelijk opzet geen voortgang heeft gehad. Hoewel het vervolgens niet tot belangrijke daadzaken is gekomen, zoo heeft men toch zijne toevlugt tot de vertoonning eener aanzienlijke militaire magt moeten nemen, en getuigt dit voorval van den heerschenden geest.

— In de Wurtembergsche kamer van afgevaardigden, welke zich reeds met het onlangs ingediende ontwerp van een nieuw strafwetboek bezig houdt, is dezer dagen langdurig beraadslaagd geworden over het artikel, waarbij onder de verschillende straffen ook de doodstraf wordt gerangschikt. Het ontbrak niet van leden die bij het nieuwe wetboek de doodstraf wilden afgeschaft hebben, en vele (schoon geene nieuwe) redenen voor hun gevoelen bijbragten. Met 55 tegen 29 stemmen werd intusschen besloten, dat de doodstraf moest behouden worden. Niet minder bevendig was de beraadslaging over de wijze, waarop die straf zoude uitgevoerd worden. Door de commissie was voorgesteld, uitdrukkelijk in de wet vast te stellen, dat de doodstraf door middel van de valbijl of guillotine, en in het openbaar, zoude worden ten uitvoer gelegd. Vele leden bragten bedenkingen in tegen het gebruik der guillotine in plaats van het zwaard, meenende zij, dat de eerste wijze van onthoofding genoegzaam gebleken was de pijnlijkste straf te zijn, naardien, door de groote snelheid, waarmede op die wijze het hoofd van den romp wordt afgescheiden, het gevoel in de beide deelen, en hoogstwaarschijnlijk ook het bewustzijn, nog eenigen tijd bleef voortduren. Ook werd tegen de guillotine ingebragt het schroomelijke misbruik, dat in Frankrijk onder het Schrikbewind van dat werktuig gemaakt was, alsmede de omstandigheid, dat Hetzelve gebezigd was tot het plegen van een gruwelijken koningsmoord, welk een en ander de publieke opinie uitermate tegen de guillotine ingenomen had. De meerderheid scheen zich echter te vereenigen met degenen die bevoogden, dat de onthoofding met het zwaard altijdwerf onzeker en van de handigheid des scherprigters afhankelijk, veel pijnlijker kon wezen, en dat, zoo één Koning onder de guillotine gebloed had, er veel meerder door het zwaard omgebragt waren; eindelijk werd dus besloten, dat de guillotine in Wurtemberg zal ingevoerd worden. Een zoo bepaald de groote meerderheid, dat er geene redenen bestonden, om van de gewoonte af te gaan, volgens welke alle strafoefening, en dus ook de onthoofding van een misdadiger, in het openbaar plaats moest hebben.

— De groote raad van het Zwitsersch kanton Luzern heeft het volgende besluit omtrent het verblijf van staatkundige vlugtelingen op het gebied des kantons, genomen: « Staatkundige vlugtelingen, nedergezetenen als vreemdelingen, kunnen ook zonder de anders vereischte papieren te bezitten, de bevestiging tot verblijf en vestiging verkrijgen. Een zoodanig vlugteling heeft zich daartoe, met eene nauwkeurige opgave van alle omstandigheden, tot den raad te wenden. Voor de regtbanken bewezene deelneming aan vereenigingen tegen de bestaande rust en orde in naburige staten sluit het verlof tot verblijf en vestiging buiten."

— Mén meldt uit Weenen dat aldaar thans eene koude heerscht die strenger is dan men in de laatste twintig jaren aldaar waargenomen heeft.

— Het *Diario* van Rome deelt thans ook de Pauselijke allocutie, benevens eene italiaansche vertaling van deselve, die nog door geen ander italiaansch blad gegeven was, mede. — De generaal *Bentivoglio* is tot bevelhebber van den Engelsburg te Rome benoemd, en zijn voorganger, de kolonel *Zamboni*, vroeger in oostenrijksche dienst en die door de oprigting der pauselijke ligte kavalerie bekend is geraakt, is tot inspecteur der infanterie van den Paus bevorderd geworden.

— Te Weenen waren den 20sten genoteerd: 5 pCt. Met. 100 $^{5}/_{16}$; 4 pCt. 100 $^{7}/_{16}$; 3 pCt. 79 $^{7}/_{8}$; Bankactien 1391.

Nederlanden.

BREDA, den 29sten Januarij.

Z. K. H. prins *Albert* van Pruissen is vrijdag middag te 's Hage uit Berlijn aangekomen.

— Men schrijft uit Rotterdam, van eergisteren, het volgende:

» Heden hebben HH. KK. HH. prins en prinses *Albert* van Pruissen, en H. K. H. prinses *Frederik* der Nederlanden deze stad met een bezoek vereerd, ten einde het ijsvermaak op de Maas te aanschouwen. Na een dejeuner in het hotel *des Pays-Bas*, in de Boompjes, gebruikt te hebben, begaven HH. KK. HH. zich op het ijs, gevolgd door duizende inwoners dezer stad, die op het gerucht van de aankomst der vorstelijke personen van alle kanten toegevloeid waren. Het aanbod, door een aanwezig heer gedaan, om een tocht met eene narreslede te doen, werd vriendelijk van de hand gewezen, verkiezende HH. KK. HH. een tochtje met twee zeilschuitjes af te leggen, waarmede zij gedurende een half uur zich vermaakten. Hierna keerden HH. KK. HH. naar het hotel, en kort daarna naar 's [illegible] terug.

— Bij besluit van Z. [illegible] dezer, n°. 105, zijn bij voortduring benoemd tot leden [illegible] der Israëliten, de heeren *Abm. de Jac. Groen* [illegible] en *T. Asser*.

— Den 24sten dezer is te Hilversum een honderdjarig grijsaard, *Jakob Dekkers* genaamd, gestorven. Hij had 16 kinderen gehad, die alle voor hem ten grave zijn gedaald.

— Laatstleden Vrijdag heeft te Zaandam eene hardrijderij met narreslêden op het ijs plaats gehad, welke tot genoegen van de ontelbare menigte, die tot dat einde zamengevloeid was, en zonder ongelukken, afgeloopen is. De prijs, bestaande in eene met goud versierde zweep, is behaald door het paard *de Koningen*, toebehoorende aan den heer *A. van der Hoop* te Amsterdam, en bereden door den pikeur *A. Houtman*; de premie, zijnde twee fraaije hoofdstellen, door den *Piet Hein*, behoorende aan den heer *Koopmanschap*, en bereden door den pikeur *Kivit*.

— Uit Dordrecht meldt men dat het ijs voor die stad nog steeds is blijven toenemen; zijnde thans de grootste dikte 32, en de minste 30 Ned. duimen.

— Dingsdag ll. heeft men, voor het eerst, met beste schietschouw, waarin acht menschen zich bevonden, den overtogt over het ijs van de Lage-Zwaluwe naar Willemsdorp gemaakt, zonder op dien geheelen overtogt ergens door het ijs te vallen; iets dat tot de grootste zeldzaamheden behoort. Van den Moerdijk, een goed half uur lager [illegible] Zwaluwe, was ll. Vrijdag het ijs tot op eenigen afstand van Willemsdorp nog drijvende. — In de afgeloopene week heeft men de reis van Briele naar Rotterdam over het ijs met een paard en slede gedaan, hetgeen eveneens als eene groote zeldzaamheid kan aangemerkt worden.

— Men meldt uit Nijmegen van den 20sten dezer:

» Laatstleden Dingsdag zoude alhier, op de rivier de Waal een droevig ongeluk gebeurd zijn, zonder de tegenwoordigheid van geest en de betoonde zelfopoffering van een jongeling, met name [illegible] *N. Brants*, eleve in het hospitaal alhier. Deze, met [illegible] uit het hospitaal, van [illegible] komende, en de [illegible] op dien weg, passerende, hoort van de [illegible] kinderen, en gewaarwordt, bemerkt hij, dat zijn makker, op [illegible], achter hem aanging, was verdwenen, en door een [illegible] het geval van brand gemaakte, bijt gezakt was. Hij, [illegible] keerende, werpt hij, zich op den kant der bijt, doet de [illegible] pogingen hem te vinden, [illegible] gelukkig genoeg, onder het ijs rondzwemmende, den kraag van zijnen mantel te vatten, en hem, met de meeste [illegible] inspanning, boven water en op het ijs te brengen.

» Van Keulen schrijft men ons, dat de Rhijn op de meeste plaatsen vastzit, en dat zich in de omstreken van Bingen ontzettelijke ijsmassa's opgehoopt hebben, welke het ergste doen duchten, indien het ijs zich daarboven het eerst in beweging stelt. De hoogte des waters was, den 24sten Januarij, 5 voet 11½ duim.

» De hoogte van de rivier de Waal voor deze stad was, den 24sten Januarij, 3 el 15 duim, gisteren 3 el 30 duim, en heden 3 el 45 duim."

— Van Middelburg wordt van 11. Vrijdag gemeld: » Voor eenige dagen waagden het reeds enkele personen te voet over het ijs uit Zuidbeveland naar het veer van Sloe over te komen, en heden vernemen wij zelfs, dat een aantal lieden met een drift kalveren denzen overtogt zonder bezwaren hebben verrigt. Sedert een paar dagen is ook de overvaart van Vlissingen naar Breskens, door het drijfijs, niet meer mogelijk".

— Aan de *Augsburgsche Allgemeine Zeitung* wordt uit Napels geschreven, van den 11den: » Ter eere van den hertog *Bernard van Saksen-Weimar* heeft Z. M. onzen koning heden door het gansche garnizoen groote manoeuvres op het Marsveld doen verrigten. Z. M. behandelt den doorluchtigen gast met al de onderscheiding die zijn rang, en nog meer zijne persoonlijke verdiensten vorderen. In de kringen welke hij in onze stad besoekt, roemt men zijn buitengewoon gemeenzamen en natuurlijken omgang."

— Een der leden van het paardenrijders-gezelschap van *Tournaire*, hetwelk zich thans te Hannover ophoudt, namelijk de tolk der zich bij hetzelve bevindende Indianen, is voor eenige dagen door den Olifant van dat gezelschap zoodanig tegen den wand gedrukt, dat de ongelukkige, na 5 uren zwaar lijden, gestorven is.

— De Parijsche post van den 27sten is gisteren avond alhier niet aangekomen.

Laatstleden vrijdag heeft de belgische senaat de discussie over de wet op de militaire school ten einde gebragt, en dezelve met eene meerderheid van 3 stemmen aangenomen, na er eenige wijzigingen in gebragt en sommige amendementen verworpen te hebben. Zoo is onder anderen door hare het voorstel om artikel 2 uit de wet weg te nemen (houdende dit artike dat de kadetten zich tot een verblijf van zes jaren aan de schoolmoeten verbinden) verworpen. Hetzelfde lot heeft een voorstel van de commissie getroffen, strekkende om de beoefening der vlaamsche taal facultatief te laten. — De voorslag van den heer *Milon*, om den aalmoezenier der instelling, eene jaarwedde van 2000 fr., in plaats van de voorgestelde 1200 fr., toe te leggen, is echter aangenomen.

Zaturdag is de algemeene discussie der begroeting aan de orde geweest, en heeft de minister van financien bij die gelegenheid kunnen aantoonen dat de geldelijke toestand des lands niet ongunstig was, en gezegd, dat wel is waar de begroeting van uitgaven hoogere cijfers met 400,000 franken te boven ging, doch dat dit te buitengewone uitgaven te wijten was. Indien de kamer het ontwerp van wet op de gedistilleerde wateren aannam, daar zoude aan de schatkist eene inkomst van 900,000 franken zou toevloeijen; terwijl hetzelve het zedelijke voordeel zou aanbrengen dat het verbruik van jenever er zeer door zou verminderen. De heer *Milain XIIII* heeft onder anderen den minister willen bewijzen dat er nieuwe hulpbronnen moesten worden daargesteld, en heeft de koffij aangewezen als kunnende eene verhooging van accijns lijden, evenzeer als het lijnzaad, de buitenlandsche tabak en sigaren en gezuagde planken.

In deze zitting heeft de heer *van Muyssen* aan den minister der publieke werken opheldering gevraagd omtrent hetgeen hij in het regeringsdagblad nopens de ijseren spoorwegen gelezen had, namelijk dat in plaats dat de kosten van deze nieuwe soort van vervoermiddel uit eigen inkomsten zouden bestreden worden, de spoorwegen een last in meerder voor den staat zouden zijn, betreurende hij het zeer dat men deze onderneming niet in handen van particulieren had gelaten. — De minister heeft geantwoord dat, naar aanleiding [illegible] de spoorwegen bij hun tegenwoordig [illegible] kunnen worden; maar dat hij toch hoopte dat, ten gevolge van nieuwe overleggingen en besparingen betrekkelijk het personeel, de spoorwegen aan hunne verbindtenissen en doel zouden kunnen beantwoorden. De minister deed gevoelen dat het niet onbillijk zoude zijn, het tarief voor het wintersaizoen eene verhooging te doen ondergaan.

Heden (Maandag) zal de senaat over de afzonderlijke artikelen der begroeting gaan beraadslagen.

Het 8ste bataillon van het 7de linieregiment is den 25sten Januarij uit Luxemburg te Antwerpen teruggekeerd, na van Leuven af eene allerontvoorspoedigste reis langs den spoorweg gemaakt te hebben. Ten tien ure voor den middag hadden de troepen te Leuven op de daarvoor bestemde open wagens plaats genomen, doch niettegenstaande de zonnige koude, liet men hen daar verscheidene uur staan, eer de stoomsleper verscheen. Tot Duffel ging de togt [illegible] doch daar was het stoomwerktuig niet meer in staat, om alle wagens voort te trekken. De conducteur reed alstoen met eenige wagens naar Antwerpen latende een groot deel wagens op het midden van den weg in de koude staan, onder belofte van spoedig van daar een anderen stoomsleper af te zenden. Intusschen kwam van Mechelen met overgroote snelheid een stoomrijtuig aanzetten, welks geleider hetzelve tegen den trein liet aanbotsen. Er had een vreesselijk schok plaats en al de soldaten vielen over elkander. Gelukkig echter was de achterste der wagens met pakgoederen en ransels geladen, waardoor de hevigheid van den schok gebroken schijnt te zijn. De schade heeft zich dus bij het vernielen van een deel der pakgoederen en geweren bepaald. Twee officieren en een soldaat, die zich bij die goederen bevonden, zijn met eenige kneuzingen vrijgekomen, en niemand heeft bij dit ongeluk het leven verloren. Het overschot van het bataillon werd later door een stoomsleper afgehaald, en kwam behouden te Antwerpen aan, na voor de geheele reis van Leuven af, die men in drie uren kan afleggen, acht uren te hebben besteed.

— De belgische *Moniteur* deelt den vergelijkenden staat van de indirecte rijks-inkomsten gedurende het jaar 1837 mede, waaruit blijkt, dat derzelver gezamenlijk bedrag beloopt: 56,430,871,19 fr. en dat zij met 3,152,871,19 fr. het geraamde op het budget van uitgaven en inkomsten van dat jaar, te boven gaan.

— Vrijdag avond is te Antwerpen brand ontstaan in de suikerraffinaderij van de heeren *Janssens* en *van Asten*, die echter na verloop van anderhalf uur gelukkig geblusscht is.

— Ter Antwerpsche beurs van laatstleden saturdag waren genoteerd: Belgie 101¾; O. Met. 105¾; Sp. Ardoin 19⅛; Diff. 6; Nap. 93; Bank Tav. 37; Sic. 90¾; Rom. L. 101; ditto Cert. Antw. 99⅝; Braz. 72⅛; Wiss. op Amst. en Rott. papier, pari; Amst. kont. pari.

Uit de londensche bladen tot den 22sten dezer, vernemt men dat zondag den 21sten een gedeelte der muren van de afgebrande beurs is ingestort; het puin is naar binnen gevallen. Men vreesde dat de dooi de overige gedeelten van den muur en den toren zou doen instorten. — Den 22sten was de dooi te Londen begonnen. De hevigste koude, gedurende de jongste vorst, was 3 graden beneden 0 (*Fahrenheit*) geweest; hetwelk lager is dan sedert 20 jaren in Engeland is waargenomen. Er heerscht ongemeen veel ellende onder de mindere klassen in de hoofdstad, vooral door het stilstaan van vele bedrijven.

— Men had te Londen berigten uit Montreal tot den 19den December ontvangen, waaruit blijkt, dat de benden gewapende opstandelingen in Neder-Kanada destijds overal verslagen en verstrooid waren, doch ook tevens, dat daarbij door de Britsche troepen en vrijwilligers op eene wijze is te werk gegaan, die weinig geschikt schijnt, om de Fransche bewoners van Kanada met het Britsche bestuur te verzoenen. De opperbevelhebber der Britsche troepen in Neder-Kanada, sir *John Colborne*, is, zoo als men weet, den 14den December, met eene aanzienlijke kolonne, waarbij zich vele vrijwilligers en eenig geschut bevonden, uit Montreal opgetrokken, om de opstandelingen te Grand-Brulé, het eenige punt, waar zij nog stand hielden, te gaan bestrijden. Ofschoon daar eene vrij aanzienlijke magt vereenigd was, moet de generaal *Colborne* zijne maatregelen zoo goed genomen hebben, dat de opstandelingen geene kans zagen, om zich behoorlijk te verdedigen; de meesten hunner sloegen op de vlugt; de overigen verdedigden zich echter in de kerk. Intusschen geraakten al spoedig eenige van de aangrenzende huizen in brand, volgens sommigen door toedoen der opstandelingen, ten einde, onder begunstiging van den rook, uit hunnen schuilhoek te kunnen ontvlugten; volgens anderen daarentegen door de engelschen, die brandbare stoffen in de huizen bij de kerk zouden geworpen hebben. De strijd werd spoedig van eenen moorddadigen aard. Al de opstandelingen, die uit de vlammen te voorschijn kwamen, werden door de Britsche soldaten doodgeschoten; en de overigen genoodzaakt zich op genade of ongenade over te geven. Het verlies der opstandelingen wordt, behalve 100 gevangenen, op 150 of 200 man begroot, waarvan velen in het brandend gebouw op eene jammerlijke wijze waren omgekomen; de stank hunner brandende lijken, wordt gezegd de lucht verpest te hebben. Een groot deel van St. Eustache is bij deze gelegenheid in de asch gelegd. — Den 15den trok de generaal *Colborne* verder naar St. Benoit en Grand-Brulé. De nederlaag van den vorigen dag scheen echter aan de opstandelingen allen moed te hebben benomen, en hunne aanvoerders waren allen gevlugt. Overal waar de kolonne Britsche troepen zich vertoonde, kwam men haar met vredevanen te gemoet, en leverden de opstandelingen hunne geweren uit. Te St. Benoit vond men nog omstreeks 200 van hen vereenigd, die mede zeer gewillig hunne wapenen uitleverden. Nochtans werd ook dit vlek in de asch gelegd, hetgeen, volgens eenige berigten de generaal *Colborne* had willen beletten; doch de vrijwilligers, van Britsche afkomst, die zich onder zijne banieren hadden geschaard, dorsten slechts naar wraakneming over de vroeger van de Fransche bewoners van St. Benoit ondergane beleedigingen en mishandelingen. De generaal *Colborne*, het doel van zijnen togt volkomen bereikt hebbende, keerde reeds den 16den te Montreal terug. Een paar dagen na zijne aankomst, heeft hij een [illegible] personen, welke in die hoofdstad, als beschuldigd van hoog verraad, gevangen saten, in vrijheid doen stellen. Intusschen moet het aantal gevangenen te Montreal nog overgroot zijn, en daaronder bevinden zich grondeigenaars van Fransche afkomst, zoo als de heer *Demochelles*, die zeventig en meer gebouwen bezitten. De overwinnende Britsche partij in Kanada dringt thans op het verbeuren verklaren van alle deze eigendommen aan.

De berigten uit Opper-Kanada bewijzen mede, dat de opstandelingen aldaar overal het onderspit hebben gedolven. Een zeer groot aantal vrijwilligers van Engelsche afkomst - men spreekt zelfs van 13,000 - hadden zich reeds bij den gouverneur *Head* te Toronto (York) aangemeld, om des noods tegen den vijand op te trekken. Nergens in die provincie hielden de opstandelingen het veld; maar de vlugtelingen van die partij hadden zich, ten gevalle van eenige honderden, met 4 stukken geschut op Navy-Island verzameld, een eiland, dat in de Niagara ligt, en van hetwelk het twijfelachtig schijnt, of het tot het grondgebied der Engelsche bezittingen, dan wel tot dat der Vereenigde Staten behoort. Deze opstandelingen werden door vrijwilligers uit het Noord-Amerikaansche Gemeenebest versterkt, en ontvingen van daar onderstand. Onder anderen had een der leden van het geslacht van *van Rensselaer*, uit Albany, zich bij hen gevoegd. — Deze laatste omstandigheden worden te Londen vrij bedenkelijk geacht, omdat daaruit zoo ligt moeijelijkheden tusschen Engeland en de Vereenigde Staten zouden kunnen ontstaan.

— In de Noord-Amerikaansche Staten schijnt meer tweedragt dan ooit, over de zaak der slavernij te heerschen. Een leider van het Congres, de heer *Wise*, heeft, ingevolge eene rede van een Noordelijk lid tegen de slavernij, met 25 andere zuidelijke leden plotseling de vergadering verlaten. In eene volgende zitting is men met hen wel tot eene soort van vergelijk gekomen, doch men geloofde niet, dat dit van langen duur zou zijn.

HANOVER.

Het koninklijk patent van 7 Januarij jl., te Hanover uitgevaardigd, geeft stof tot ernstig nadenken. Dat patent is het noodzakelijk uitvloeisel van den inhoud van het wereldbekend patent van 5 Julij, waarbij de koning van Hanover zich ongehouden verklaarde aan de grondwet van 1833 en dat niet minder het openbaar vertrouwen geschokt hebbend patent van 1 November jl. waarbij die staatsregeling werd afgeschaft. De maatregelen van geweld tegen de zeven hoogleeraren te Göttingen genomen, hebben smaadelijk het gevoel van alle weldenkenden aangedaan; de *drange* vruchten van willekeur en gewelddadige terugwerking zullen nog na jaren geproefd worden in een rijk, waar door éene willekeurige daad aller regten zijn op het spel gezet. Doch de koning van Hanover heeft bij dit zijn jongst patent de staten van 1819 bijeengeroepen, en zal aan die vergadering een ontwerp eener nieuwe staatsregeling voorleggen! Het zij zóó; maar onbewimpeld gesproken, wat bewijst dit anders, dan dat men, overtuigd dat er van de vertegenwoordiging volgens de staatsregeling van 1833 niet te verwachten was, dat zij zoude toestemmen in eenen afstand van herkregen regt, liever gewild heeft door een' *coup d'etat* alle regten opheffen, om daarna eenige vergoeding van regt en vrijheid dankbaar te doen aannemen, dan tegenstand te ontmoeten door wettige middelen in het ten uitvoer leggen van het ostracismus der volksregten. Of laat het zich denken, dat de staten van 1819, - gesteld eens dat zij er bevoegdheid toe hadden, om, ondanks de staatswet van 1833 (wier voortduring niet wettiglijk maar wel *facto* verbroken is) over eene nieuwe constitutie te raadplegen; - laat het zich onderstellen, dat die staten het koninklijk ontwerp zouden durven afwijzen of verklaring van onbevoegdheid doen? Voorzeker, neen. En het bewijs daarvan ligt daarin, dat indien de koning van Hanover met de daad de wettige vormen had willen in acht nemen, zóó als hij daartoe en door de staatsregeling en door de wetten des Duitschen Bonds gehouden was, bij dat ontwerp had kunnen en behooren in te dienen aan de staatsvergadering bij de wet van 1833 ingesteld. De geest en strekking van het nieuw ontwerp is bovendien bekend; een artikel in de *Gazette van Hanover* heeft de Duitsche natie voorgesteld als in het bezit der mildste en meest vrijheidademende instellingen, en schoon met onmiskenbaar talent geschreven, bewijst het te veel en daardoor te dien opzigte niets; doch daaruit wordt klaarblijkbaar, dat de vroeger geprojecteerde veranderingen, om het rijk zóó te regeren, dat de adel er het meest gezag bekrijgt, dat de openbaarheid der beraadslagingen wordt weggenomen en dat men gedurende drie jaren zich den last tracht van den hals te schuiven, om eene staatsvergadering te zien contrôle houden over het executief gezag, nog dezelfde grondslagen zullen zijn van het ontwerp van staatsregeling. Het is wel waar, dat de staatsregeling geene op theorie maar wel op de behoeften eens volks gegronde staatswet behoort te zijn, en dat anders de staatswet niet goed is; maar eene staatswet moet geen achteruitgang, geenen terugkeer tot tijden en stelsels van willekeur inhouden. Hadde de koning van Hanover zijn verlangen naar eene gewijzigde staatswet verklaard, en die verandering wettiglijk aan de vigerende staatsregeling voorgedragen, hij hadde eerbied voor de wet en voor het regt getoond; hij hadde getoond, dat hij de waarheid erkende, dat de vorst een hoofd van den staat maar geen eigenaar en opperregtig gebieder over den staat is, dat het volk, aan welks hoofd hij geplaatst wordt, hem wel hulde schuldig is, doch hem niet toebehoort; en dat die hulde in een onafscheidelijk verband staat met de erkenning en handhaving van het regt des volks. Maar de koning heeft dat alles verworpen en miskend. Hij kent geen staat, noch staatsdienaren, alhoon tusschen koning en staat groot verschil bestaat; de tijden waarin *Lodewijk XIV* zeggen dorst: *l'Etat c'est moi!* zijn voorbijgegaan, en de meeste vorsten van Europa erkennen zulks; maar de gelijkstelling van staats-dienaren met koninklijke ambtenaren bekleeden in Hanover, geeft de maat aan, hoe men in de tegenwoordige eeuw het lastigst vraagstuk kon oplossen, wien men bij waarschijn van belangen dienen moet, den koning of den staat? Daar waar geen staat en staatsdienaren erkend worden, maar alleen vorsten-regt en vorsten-dienaars, daar zijn geen vrije burgers; daar bestaan alleen onderdanen, daar kent men geen bescherming van wetten, daar bestaat ook geen Vaderland.

Nieuwste Fransche Letterkunde.

Les aventures d'un Renegat; par H. Aamand. 2 vol.
Marie-Ange; par A. Vanauld. 2 vol.
La famille Noulan; par M. Raban. 3 vol.

Wij keeren nog eenmaal terug, om een blik te werpen op de lettervruchten van Franschen bodem, welke de *zesde* en *zevende* serie van het *Museum Littéraire* ons aanbieden; die vruchten, door de uitgevers zelven veroordeeld als minder de aandacht waardig, verdienen toch wel eenig onderzoek. En als wij op gevoelen zullen zeggen, dan blijven wij er bij, dat die veroordeeling te algemeen is geweest. - Het eerst hierboven vermelde werk wordt gezegd opgesteld te zijn naar het verhaal van eenen Spanschen uitgewekene die in den tijd eene poging deed om *Ferdinand* van den troon te stooten; die in Afrika geland, tot lijfsbehoud, de Mahomedaansche Godsdienst aannaamt, schoon christen in zijn hart blijvende, en al de ellenden mededeelt waarmede hij en zijne lotgenooten in het koningrijk Fez heeft te kampen gehad; en onder het oogpunt van den toestand van dat rijk en van landschapsbeschrijving, is het boekske niet verwerpelijk. Mogt er evenwel wat meer partij getrokken zijn van de jammeren waaraan staatkundige verdoeldheid en staatkundige eigenwaan het vaderland en dezelfs bewoners in de partijgangers zelven blootstelt, om er nuttige leeringen uit te zoeken; doch dit is verwaarloosd! — *Marie-Ange* is een zamenflansel van allerlei hartstogtelijke redeneringen en declamatien, geweven in een onbeduid en alleroverdrevendst verhaal van het levenslot van twee aangenaamlijke geliefden, tijdens het laatste der dagen, dat de familie *Borgia* hare bloedige rol op het staats-tooneel speelde. — Meer degelijkheid, meer zedelijke strekking treffen wij aan in den roman getiteld: *La famille Noulan*; door eenen Ierschen schrijver opgesteld; en voorstellende een tafereel van landelijke zeden in Ierland, vóór nu tien jaren geleden. De schrijver kleedt in een smaakvol verdichtsel menige harde waarheid, maar die nuttig is te hooren en heeft, alschoon blijkbaar schrijvende met het doel om ook aan de Roomsch Katholijke Geestelijkheid en haren leken regt te laten wedervaren, echter overal getoond dat de zorg der Godsdienstplegtigheden hem minder ter harte gaat, dan de betooning van ware Godsdienst des harten, in handel en wandel zigtbaar wordende. De verdienstelijke vertaler des romans van *Walter Scott*, heeft niet verzuimd, om deze onder vele lezenswaardige romans uit het Engelsch te vertolken; en wij houden dien arbeid als eene aanwinst voor het museum littéraire, en durven vrij ook aan onze landgenooten het lezen van dezen roman aanraden: tijdkorting in uren van uitspanning te benuttigen door het onder de oogen nemen van goede boeken, is van alle tijdkortingen dikwerf de verkieslijkste.

De ondergeteekenden, Commissarissen van het muzijk gezelschap *de Harmonie*, brengen bij deze hunnen hartelijken dank voor het bijgedragene tot het op den 26sten dezer ten voordeele dezer Stads armen gegeven Concert. Mogen zoo wel zij, die door hunne kunstgaven het weldadig doel bevorderden, als zij, die in menigte ter bijwoning waren zaamgekomen, den zegen der verkwikte armoede ruim ondervinden.

Breda, 29 *Januarij* 1838.

W. VERLEGH, G. VAN DEN ENDEN,
F. VAN GILS, A. H. KUPPENS.

*** Het Stedelijk Bestuur van *Oosterhout* zal (onder nadere approbatie) op Zaturdag den 3. Februarij 1838, des voormiddags ten 10 uve, ten huize van den Heer SANGSTER, in *de Pellikaan*, te *Oosterhout*, den navolgenden

AANBESTEDEN:

Het MAKEN van eenige HERSTELLINGEN aan den STAATS-TOREN, met de Leverantie van alle de daartoe benoodigde Materialen.

De Kondities van Aanbesteding liggen dagelijks (uitgenomen op Zon- en Feestdagen) ten Huize der Stads-Secretarie, terwijl verdere informatie aan de Heeren zijn bij den Stads-Architect J. STAPELE, te *Oosterhout*.

OOSTERHOUT, den 17. Januarij 1838.

Namens het Stedelijk Bestuur voornoemd,
De Secretaris,
LUKWEL.

*** L. DE WOLFF, Gevestigd als Instrumentmaker van *Rotterdam*, zal tot Donderdag gelegenheid blijven bij den Heer VAN DEN BROEK, in het *Hotel der Vijf Vlaggen*, en aldaar bij hem te bekomen alle soorten van Loupen en Brillen, Militaire en andere VERREKIJKERS, Dubbele en enkelde TOONEEL-KIJKERS, LORGNETTEN voor Heeren en Dames, CAMERA LUCIDA en dito CLARE, benevens alle soorten van fijne BRILLEN voor alle gebreken des Gezigts, MICROSCOPEN, welke de voorwerpen eenige honderde malen vergrooten à f 5,—.

NB. Hij koopt ook Optische, Physische en Mathematische Instrumenten.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Bkdrukkers en Boekverkoopers.